

BİLGİ NOTU

ÖDEME HİZMETLERİ VE ELEKTRONİK PARA İHRACI İLE ÖDEME HİZMETİ SAĞLAYICILARI HAKKINDA YÖNETMELİK'in GETİRDİKLERİ

03 Aralık 2021

1. Giriş

6493 Sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ("**Kanun**") kapsamında çıkarılan Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Kuruluşları ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Yönetmelik ("**Eski Yönetmelik**") Haziran 2014'ten beri yürürlükte olup ödeme hizmeti sağlayıcıların ("**ÖHS**") uygulamada nasıl hareket etmesi gerektiğini gösteren en önemli düzenleme olarak yer almaktaydı. 12.11.2019 'da Kanun'da yapılan düzenleme ile ödeme ve e-para kuruluşları hakkında tüm yetki BDDK'dan alınarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ("**TCMB**")'na bırakılmış olup uzun bir süredir TCMB'nin ikincil mevzuat kapsamında değişiklik yapması beklenmekteydi.

Yaklaşık 1 yıl önce taslakları sektör paydaşları ile paylaşılan Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelik ("**Yeni Yönetmelik**") 01.12.2021 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş oldu. Son derece detaylı düzenlemeler içeren Yeni Yönetmelik kapsamında önemli ve köklü değişiklikler getirildi. İşbu bilgi notunda Yeni Yönetmelik'in getirdiği temel değişiklikler özet olarak ele alınacak olup geçiş süreci olarak verilen bir yıllık süre içerisinde hali hazırda faaliyet izni bulunan kuruluşların Yeni Yönetmelik'te düzenlenen hükümlere uyum sağlaması gerekmektedir.

Yeni Yönetmelik'in yanı sıra Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Bilgi Sistemleri ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcılarının Ödeme Hizmetleri Alanındaki Veri Paylaşım Servislerine İlişkin Tebliğ ("**Yeni Tebliğ**") de 01.12.2021'de resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 27.06.2014 Tarihli Ödeme Kuruluşları ve Elektronik Para Kuruluşlarının Bilgi Sistemlerinin Yönetimine ve Denetimine İlişkin Tebliğ ("**Eski Tebliğ**")'i yürürlükten kaldırmıştır. Yeni Tebliğ açısından da hali hazırda faaliyet izni bulunan ödeme ve e-para kuruluşları için bir yıllık uyum süreci öngörülmüştür.

Bilgi Notumuzun ekinde yayımlanmış halleri ile Yeni Yönetmelik ve Yeni Tebliğ yer almakta olup bu kapsamda öncelikle Yeni Yönetmelik incelenecek ve Yeni Tebliğ ile ilgili olarak çok kısa birkaç hususa değinilerek, sonrasında ayrı bir bilgi notu paylaşılacaktır.

2. Yeni Yönetmelik ile Getirilen Temel Değişiklikler

Yukarıda da değindiğimiz üzere Yeni Yönetmelik ile faaliyet izni başvuru aşamasından, izin alınmasını müteakip günlük işleyişe kadar önemli değişiklikler getirilmiştir. Eski Yönetmelik toplam 66 maddeden oluşmakta ve görece olarak daha sade düzenlemeler içermektedirken Yeni Yönetmelik toplam 86 madde ve çok daha detaylı bir yazıma sahiptir. Aşağıda bölümler halinde ve Yeni Yönetmeliğin sırasına uygun olarak ilk anda önemli olduğunu düşündüğümüz hususlara yer vermekteyiz;

I. Ödeme Hizmeti ve Elektronik Para

- **Ergin olmayan ön ödemeli ya da faturalı hat kullanıcılarının** ödeme hizmeti alabilmesi için elektronik haberleşme işletmecisi (Mobil Operatörler) tarafından ergin olmayan kişinin yasal temsilcisinden onay alınması gerekliliği getirilmiştir.
- **Faturalı ya da ön ödemeli mobil telefon hatlarının mobil ödeme işlemlerine kapalı olarak sunulması** esas olup ilgili aboneden alınacak onay doğrultusunda hizmetlere açılabilir.
- **Fatura aracılık hizmeti verenlerin sözleşme zorunluluğu:** Fatura ödenmesine aracılık hizmetleri kapsamında faaliyet gösteren kuruluşların fatura üreten kurumlar ile adlarına tahsilat yapılabilmesi konusunda sözleşme yapmış olan başka bir ÖHS'den dış hizmet alması halinde ilgili kuruluşun fatura üreten kurumla doğrudan sözleşme yapmış olması şartı aranmaz.
- **Sınırlı hizmet ağı ödeme hizmeti istisnası açıklaması:** Ödeme aracını ihraç eden kuruluş ile yapılan sözleşme kapsamında ödeme aracının kullanılacağı yerler arasına eklenen tüm işyerlerinde geçerli olacak şekilde tasarlanan ödeme araçlarına ilişkin iş modelleri Kanun'un 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendi kapsamında belirtilen sınırlı bir hizmet sağlayıcı ağında yapılan işlemler olarak değerlendirilmez. Bu hüküm ile faaliyet izni gerektirmeden yapılabilecek bir hizmetin detayı belirlenmiş yani istisnanın açıklaması yapılmıştır.
- **Ergin Olmayan E-Para Kullanıcısı:** Anonim ön ödemeli araçlar hariç olmak üzere, ergin olmayan kişilere ön ödemeli araçların ilk ihracı ile elektronik para hesaplarının açılması esnasında ergin olmayan kişinin yasal temsilcisinin onayının alınması, alınan onayın kayıt altına alınması ve bunlar için gerekli prosedürlerin oluşturulması gereklidir.
- **Ergin Olmayan E-Para Kullanıcısı İşlemlerinin Takibi:** Anonim ön ödemeli araçlar hariç olmak üzere, kuruluş tarafından ergin olmayan kişilere sağlanan ön

ödemeli araçlar ile yapılan harcamaların, ön ödemeli aracın ilk ihracı ile elektronik para hesaplarının ilk açılması esnasında onayı alınan yasal temsilci tarafından takip edilmesini sağlayacak uygulamaların geliştirilmesi ve bu kişilerce talep edilmesi halinde kullanıma sunulması gereklidir.

- **Sadece belirli bir hizmet ağında kullanılabilen ön ödemeli araçların** Kanununun 18 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca Kanun kapsamının dışında değerlendirilebilmesi için sadece belirli bir mağaza veya mağaza ağından yapılacak alışverişlerde kullanılabilir olması gerekmektedir. Ön ödemeli aracı ihraç eden kuruluş ile yapılan sözleşme kapsamında ön ödemeli aracın kullanılacağı yerler arasına eklenen tüm işyerlerinde geçerli olacak şekilde tasarlanan veya 5464 sayılı Kanunda tanımlanan kartlı sistem kuruluşları ile uyumlu olacak şekilde ihraç edilen ön ödemeli araçlar, Kanununun 18 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca Kanun kapsamının dışında değerlendirilmez. Bu hüküm ile Kanun'da elektronik para ihracının istisnası olarak kabul edilen "belirli bir hizmet ağı istisnası" açıklamaya kavuşturulmuş ve bazı pazar yeri modelinde çalışan şirketlerin yaptığı elektronik cüzdanların istisna kapsamında kullanılmayacağı ifade edilmiştir. Zira bu tip modellerde pazar yerine sürekli yeni satıcılar eklenmekte olması bu ağın sınırlı bir hizmet ağı olmasının önüne geçmektedir.
- **Stable Coin Benzeri:** Sadece birebir bir itibari para karşılığı olarak çıkarılan, sanal olarak oluşturulup dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan gayri maddi varlıklar, Kanununun 18 inci maddesinin beşinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ihraç eden kuruluş tarafından kabul edilen fon karşılığı ihraç edilmesi, elektronik olarak saklanması, Kanunda tanımlanan ödeme işlemlerini gerçekleştirmek için kullanılması ve ihraç eden kuruluş dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilmesi durumunda elektronik para olarak kabul edilir. Bu hususa ilişkin TCMB tarafından ek bir düzenleme yapılacaktır. İlk andaki yorumumuza göre uygulamada "stable coin" ve benzeri olarak bilinen araçlara ilişkin bir düzenleme yapılacağı anlaşılmaktadır. Yeni Yönetmelik ile ilgili olarak ilerleyen zamanda bu ve bunun gibi yoruma açık olan konuların netleşeceğini düşünmekteyiz.

II. Ortak Hükümler

- **Anonim ön ödemeli araçlar**, sadece anonim ön ödemeli araç hamilinin fiziken işyerinde bulunduğu ve anonim ön ödemeli aracın fiziken kullanıldığı ödeme işlemleri ile Güven Damgası alan hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcılar nezdinde yapılacak mal veya hizmet alımlarına ilişkin ödeme işlemleri ve fatura ödeme işlemlerinde kullanılabilir. Buna göre anonim ön ödemeli araçların yani kimlik doğrulama olmasına gerek bulunmayan araçların kullanımı sınırlanmış olup fiziki alışveriş dışında çevrimiçi olarak sadece güven damgası bulunan hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcılar bünyesinde kullanılabilir. Bu düzenleme ile illegal mecralarda anonim araçların kullanımının önüne geçilmesine çalışılacaktır.
- **ÖHS'lerin Birlikte Çalışma Zorunluluğu**: Ödeme hizmeti sağlayıcısı, sunmakta olduğu ödeme hesabı hizmetleri ve ödeme hizmetlerine ilişkin altyapı hizmetlerinin başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından kullanılmak istenmesi durumunda, talepte bulunan ödeme hizmeti sağlayıcısına bu hizmetleri, mevzuattan doğan yükümlülükler ile güvenlik, operasyonel ve teknik gereklilikler saklı kalmak kaydıyla, diğer ticari müşterileri, iş ortakları ve işlem yaptığı diğer ödeme hizmeti sağlayıcıları ile benzer koşullarda sunmakla yükümlüdür. Bu hizmetlerin sunumunda ticari gerekçelerle oluşabilecek makul düzeydeki farklılıklar bu fıkraya aykırılık olarak değerlendirilmez. Bu madde ile uygulamada ciddi sorun olan ve bilhassa sanal pos hizmeti olarak adlandırılan hizmeti verirken bankalar ile yoğun şekilde çalışmakta olan ödeme kuruluşları açısından son derece olumlu sonuçlar doğabileceğini öngörmekteyiz.
- **İşyeri Kayıt Sistemi**: Yeni Yönetmelik ile tüm işyerlerine bir iş yeri kodu verilerek Bankalararası Kart Merkezi A.Ş tarafından ödeme işlemlerine ilişkin süreçlerin kolaylaştırılması ve ödemeler alanında dolandırıcılık ve kötü niyetli kullanım faaliyetlerinin önlenmesi amacıyla bir sistem oluşturulacaktır. Anılan İşyeri Kayıt Sistemine, kuruluşlar tarafından ticari ya da teknik sebepler dışında işyeri ile çalışmanın sonlandırılması halinde kayıt girilecek ve bu sistem bir anlamda sektörün de çok istediği riskli müşteriler listesi gibi bir işlev görecektir.
- **İşyeri ile Çalışma Prensipleri**: Bir başka ÖHS'nin alt yapısı kullanılarak sunulan hizmetler açısından, alt yapısı kullanılan ÖHS'ye işyeri kodu, TC No, vergi kimlik no ya da yabancı kimlik nodan uygun olanı ve işyerinin adı bildirilecektir. Alt yapısı kullanılan ÖHS bunlar dışında bilgi istemeyecek ve keyfi nedenlerle

çalışmayı durdurmayacak, reddetmeyecek ve bu bilgileri pazarlama, müşteri edinme amaçları ile kullanmayacaktır. Bu hükümler de sektörün önemli sorunlarından olan bankalar ile diğer ÖHS'ler arasındaki bir problemi çözüme kavuşturacak gibi görünmektedir.

- **ÖHS'ler ödeme hizmetleri takibini işyeri özelinde yapacaklar.** İşyerlerine işyeri kayıt sistemi üzerinden ayrı bir kod verilmiş olduğu için her işyerinin işlemleri ayrıştırılarak takip edilecektir. Bu hükmün uygulamaya yansımaları, pazar yeri modelinde yer alan alt satıcılar açısından takip etmek kanaatimizce önemlidir. Zira buradan hareketle bir noktada alt satıcıların da ÖHS tarafından on board edilmesi ya da pazar yeri modelinde tüm alt satıcıların yaptığı işlemlerin ayrı ayrı takip edilmesi gibi bir çalışma modeline gitme ihtimali ortaya çıkabilir.

III. Faaliyet İzni

- Faaliyet izni başvuru prosedürü üç aşama olarak adlandırabileceğimiz bir yapıda yeniden düzenlenmiştir. Buna göre I. Unvan ve ana sözleşme teyidi için TCMB'ye başvuru, II. İstihbari İnceleme Aşaması, III. Nihai Onay Aşaması
- Unvan ve ana sözleşme teyidi aşamasında TCMB'ye ilgili belgeler sunulacak ve 500.000 TL tutarında başvuru formu ücreti yatırılacaktır.
- Unvan teyidi aşamasında alınan belgeyi müteakip altı ay içerisinde TCMB'ye istihbari inceleme aşaması için başvurulması gereklidir. Bu aşama Eski Yönetmelik kapsamındaki bilgi belge toplanması işlemlerine yakındır.
- İstihbari inceleme aşamasının geçilmesini müteakip 120 gün içinde (en çok 60 gün uzatılabilir) bilgi sistemleri denetimi, ofis kontrolü, yerinde inceleme gibi aşamalar yerine getirilecektir. Bu aşamalar kapsam açısından Eski Yönetmelik'e göre daha detaylandırılmıştır.
- **Teminat Sunulması:** Nihai onay aşamasındaki en önemli yenilik başvuran kuruluşun türüne göre teminat alınması durumudur. Buna göre fatura ödenmesi hizmetleri için 2.000.000 TL, ödeme kuruluşları için 3.000.000 TL, E-Para kuruluşları için 5.000.000 TL nakit, kira sertifikası ya da devlet iç borçlanma senedi olarak teminat sunulmak durumundadır.
- **Lisans Ücreti:** Nihai onayın alınmasını müteakip kuruluşun faaliyete başladığını bildirdiği anda 1.000.000 TL tutarında lisans ücreti adı altında bir ödemenin TCMB'ye yapılması da yeni şartlardan bir tanesidir.

- **Özkaynak:** aşağıda ilgili bölümde açıkladığımız üzere asgari özkaynak yükümlülüğü de artırılmış olduğundan başvuru sırasında sadece ödenmiş sermaye, teminat ve başvuru ücretleri değil, özkaynak yükümlülüğünün de dikkate alınması gerekecektir. Örneğin E-para kuruluşları için asgari özkaynak yükümlülüğü 13 milyon TL'ye çıkarılmıştır. Bu da başvuru aşamasındaki maddi harcamaları son derece arttıracak olup sektöre girişin önünde engel yaratabilecek nitelikte bir düzenlemedir.

IV. Temsilcilik

- Yeni Yönetmelik'in 18. Maddesi ile neredeyse tamamen yeni ve son derece detaylı bir temsilcilik düzenlemesi yapılmıştır. Bu nedenle temsilcilik konusunun detaylı olarak ele alınması gerekli olup işbu doküman kapsamının dışına çıkılmaması adına çok temel birkaç bilgiye yer verilecektir.
- Birlik tarafından temsilcileri gösterir liste hazırlanarak ilan edilecek ve bu listeye kaydettirmeden ilgili temsilci aracılığıyla hizmet sunulamayacak.
- Temsilci adaylarından Yeni Yönetmelik'te belirlenen form ve belgelerin alınması zorunlu olacak.
- Kuyumcu, sarraf, mücevheratçı gibi isimler altında faaliyet gösterenler temsilci olamayacak.

V. Yurtdışı İşbirliği ve Kuruluşların İştirakleri

- **Yurtdışı İşbirlikleri:** Kuruluş, Bankadan izin almış olan yurt dışında yerleşik tüzel kişilerle amaç veya faaliyetleri doğrultusunda iş birliği yapabilir. Bu madde kapsamındaki iş birliği kuruluşun Kanun kapsamına giren ödeme hizmetlerini yurt içinde yerleşik müşterilerine yurt dışında yerleşik tüzel kişi ile birlikte sunması şeklindedir ve sadece gönderen veya alıcıdan en az birisinin yurt dışında bulunduğu ödeme hizmetleri ile sınırlı olacak şekilde yapılabilir. Gönderen ve alıcının ikisinin de yurt içinde bulunduğu ödeme hizmetleri yönünden bu madde kapsamında hizmet sunulamaz.
- Kuruluşun, sunacağı hizmetler ile ilgili olarak yurt dışında yerleşik tüzel kişiler ile muhabirlik ve temsilcilik benzeri yöntemlerle kurduğu ve bu kapsamda gerçekleşecek işlemlerde kuruluşun yurt içinde yerleşik müşterisi ile yurt dışında yerleşik tüzel kişi arasında herhangi bir şekilde doğrudan veya dolaylı müşteri ilişkisi oluşmayan işbirlikleri bu madde kapsamı dışındadır.

- Burada bahsedilen işbirliğinin yapılabilmesi için yurtdışı kuruluşun TCMB'den izin alması gerektiğinin altını çizmek isteriz. Yeni Yönetmeliğin 19. Maddesinin 7. fıkrasında hangi belgelerle birlikte TCMB'ye başvurulması gerektiği belirtilmiştir. Bu husus bir taraftan zorlayıcı olmakla birlikte diğer taraftan da bazı yabancı ödeme kuruluşlarının mevzuatta açık hüküm bulunmaması nedeniyle ülkemizde işbirliği yapmaları konusunda çekince yaşamalarının önüne geçecektir.
- **Başka şirketlerde pay sahibi olunması:** Faaliyet izni sahibi kuruluşlar sadece e-para ihraç eden ya da Kanun'un 12/1 kapsamında sayılan ödeme hizmetlerini veren ya da ödeme ve e-para kuruluşlarının yapabileceği işler olan yan hizmetler diye adlandırabileceğimiz kart verilerinin işlenmesi, suiistimal ve dolandırıcılık önleme ile eğitim ve danışmanlık hizmetleri veren şirketlere ortak olabileceklerdir. Bu hüküm tarafımızca son derece ilginç bulunmuş ve sebebi anlaşılamamıştır. Hali hazırda bu tanıma uymayan ortaklığı bulunan kuruluşların ortaklıklarını 31.12.2022 tarihine kadar Yeni Yönetmelik'e uygun hale getirmeleri gerekmektedir.

VI. Özkaynak ve Mesleki Sorumluluk Sigortası

- **Yeni Yönetmelik ile asgari özkaynak yükümlülükleri de arttırılmış** ve bilhassa e-para kuruluşları için önemli bir seviyeye çekilmiştir. Bu rakamlar fatura ödenmesine aracılık eden kuruluşlar için **üç milyon TL**, Yeni Yönetmelik 4-1/g kapsamında yer alan hesap bilgisi hizmetini veren kuruluşlar dışındaki diğer ödeme kuruluşları için **beş milyon TL**, e-para kuruluşları için ise **on üç milyon TL** olarak belirlenmiştir. Bunlar asgari rakam olup Yeni Yönetmelik'teki hesaplama şekline göre artması da mümkündür.
- Yeni Yönetmelik 4-1/g kapsamında yer alan hesap bilgisi hizmetini veren kuruluşlar bir milyon TL tutarında mesleki sorumluluk sigortası yaptırmak ve TCMB nezdinde bir milyon TL tutarında teminat bulundurmakla yükümlüdür.

VII. Fonların Korunması ve Teminat

- **Nemalandırma:** Ödeme Kuruluşları açısından fonların korunması noktasında daha net ifadeler ile bankalar nezdinde niteliği koruma hesabı olacak hesaplar açılacağı ve fonların bu hesaplara gün sonunda yatırılacağı daha net bir şekilde ifade edilmiştir. Bu noktada en önemli değişiklik ve hatta piyasa için kazanım

olarak nitelendirebileceğimiz düzenleme ise ödeme fonlarının koruma hesabının bulunduğu bankada gecelik vadede nemalandırılmasına onay verilmiş olmasıdır. Nemalandırma konusu sadece ödeme fonları yani ödeme kuruluşlarının verdiği hizmetler kapsamındaki fonlar açısından öngörülmüş olup elektronik para fonlarının nemalandırılmasının önü açılmamıştır. Yani e-para fonları halen nemalandırılmadan koruma hesabında bulundurulacaktır.

- **Teminat Verilmesi:** Yeni Yönetmelik ile getirilen son derece önemli değişikliklerden bir tanesi de teminat hususudur. Yeni Yönetmelik 4-1/g kapsamında yer alan hesap bilgisi hizmetini veren kuruluşlar hariç olmak üzere münhasıran fatura ödeme hizmeti sunan kuruluşların **iki milyon TL**, diğer ödeme kuruluşlarının **üç milyon TL** ve e-para kuruluşlarının ise **beş milyon TL** tutarında, TCMB nezdinde teminat bulundurulması zorunluluğu getirilmiştir. Burada yazılı miktarlar baz miktarlar olup Yeni Yönetmelik'in 36/3 fıkrası uyarınca yapılacak hesaplama kapsamında anılan teminatlar arttırılabilecektir. Buna göre;

- a) Müşteri sayısının elli binden az olması halinde ikinci fıkra uyarınca tutmaları gereken asgari teminat miktarı.
- b) Müşteri sayısının elli bin ile beşyüz bin arasında olması halinde ikinci fıkra uyarınca tutmaları gereken asgari teminat miktarının iki katı.
- c) Müşteri sayısının beşyüz bin ile beş milyon arasında olması halinde ikinci fıkra uyarınca tutmaları gereken asgari teminat miktarının üç katı.
- ç) Müşteri sayısının beş milyondan fazla olması halinde ikinci fıkra uyarınca tutmaları gereken asgari teminat miktarının dört katı.

- Teminat tutarları nakit veya devlet iç borçlanma senedi veya Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama Şirketi tarafından ihraç edilmiş kira sertifikası olarak tutulabilir. Teminatların devlet iç borçlanma senedi veya Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama Şirketi tarafından ihraç edilmiş kira sertifikası olarak tutulması ve piyasa değerinin en az yüzde onu tutarında değer kaybetmeleri halinde, kuruluşun on iş günü içinde teminatı, olması gereken tutara tamamlaması ve durumu TCMB'ye bildirmesi zorunludur.

VIII. Ödeme Emri Başlatma ve Hesap Bilgisi Hizmetleri

- Ödeme emri başlatma ve hesap bilgisi hizmetleri olarak Kanun'a 2019 yılında eklenen açık bankacılık hizmetleri olarak da bilinen bu ödeme hizmetlerinin detayları da Yeni Yönetmelik'in 59,60,61. maddelerinde düzenlenmiştir.

- Bu iki tip ödeme hizmetinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar ile teknik gereklilikler TCMB tarafından belirlenecektir. Bu kapsamda hizmet verecek kuruluşların teknik gerekliliklere uyup uymadığı hususu Bankalararası Kart Merkezi tarafından denetlenerek rapor haline getirilecek ve kuruluşların faaliyet izni süreci bu raporun olumlu olarak düzenlenmesi neticesinde faaliyet izni için istenen diğer bilgi ve belgelerle birlikte TCMB'ye sunulacaktır.

IX. Diğer Hususlar

- **Acil Durum İletişim Yetkilisi:** ÖHS, Kanun kapsamına giren işlemler ile ilgili olarak TCMB'nin acil durumlarda ÖHS ile iletişime geçebilmesi için bir asıl bir yedek iletişim yetkilisi belirleyecektir.
- **Belirli Büyüklüğü Aşan Ödeme Hizmetlerinde TCMB'ye Bildirim:** Kanun'un 12.maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi -ticari temsilci- ve (h) bendi -sınırlı ağ- kapsamındaki istisnalar doğrultusunda ticari hayatını sürdüren hizmet sağlayıcıların son on iki ay içerisinde bu kapsamdaki faaliyetlerinden doğan işlem tutarının elli milyon TL'yi aşması halinde verilen hizmetin tanımını, detaylı iş akış ve modellerini, işlem hacimleri, ortalama, asgari ve en yüksek işlem tutarı, müşteri ve üye işyeri ağı, geçerli oldukları işyeri sayısı, türü ve bunlara ilişkin coğrafi bölge dağılımı ile TCMB tarafından talep edilebilecek diğer bilgi ve belgeleri içeren raporu, yürütülen faaliyetin Kanununun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) ve (h) bentlerinde bulunan hangi şartlar kapsamında yerine getirildiğini de belirterek, her yıl Ocak ayı içerisinde TCMB'ye iletilmesi zorunludur.

X. Geçiş Hükümleri

- Yeni Yönetmelik'in yürürlüğe girdiği tarih itibariyle faaliyette olan kuruluşların yeni getirilen hükümlere uyum sağlaması için 1 yıllık süre öngörülmüştür.
- Kuruluşların iştirak olarak katılması mümkün olmayan nitelikteki ortaklıklarını Yeni Yönetmelik ile uyumlu hale getirmeleri için 31.12.2022'ye kadar süre verilmiştir.
- Bankalararası Kart Merkezi'nin işyeri kayıt sistemini 30.06.2022'ye kadar oluşturacağı hükme bağlanmış olup sadece bir kez altı aylık bir uzatma verilebileceği belirlenmiştir.

- Hali hazırda faaliyet izni başvurusunda bulunmuş olan kuruluşlara Yeni Yönetmelik'in sadece faaliyet izni başvuru maddesi olan 11. Madde, özkaynak ve teminat yükümlülüğüne ilişkin hükümleri ve ödeme fonlarının korunması ve elektronik para karşılığı toplanan fonların korunmasına ilişkin hükümleri uygulanır. Bu maddeler dışında anılan başvurularda Eski Yönetmelik ve Eski Tebliğ hükümleri uygulanacaktır.

3. Yeni Tebliğ ile Getirilen Değişiklikler

Yukarıda giriş bölümünde de belirttiğimiz üzere Yeni Tebliğ ağırlıklı olarak teknik hususları ele alması nedeniyle ayrı bir bilgi notunun konusu olacaktır. Burada sadece çok kritik gördüğümüz uzaktan iletişim araçları ile yürütülecek süreçler ve kimlik doğrulama konusunda birkaç hususun paylaşılması ile yetinilecektir.

- **Uzaktan İletişim Araçları ile Yürütülecek Süreçler:** Yeni Tebliğ'in 22. maddesinde detaylı olarak bu sürecin nasıl yürütülmesi gerektiği teknik yönleriyle ele alınmıştır. Bu süreç içerisinde alınan bilgi ve belgelerin doğruluğunun tespiti için bankaların yaptığı uzaktan müşteri edinimi sürecine oldukça yakın bir süreç öngörülmektedir. Sektör açısından olumlu bir gelişme olmakla birlikte bu tür sistemlerin kurulması ve aktif olarak çalıştırılabilmesinin maliyeti yüksek olup ülkemizde henüz yoğun bir uygulaması olmaması nedeniyle bazı noktalarda eksikleri bulunmaktadır. Geçiş maddesi kapsamında Yeni Tebliğ'in genelinde getirilen tüm yeni hususlar için verilen 1 yıllık süre içerisinde bu sistemlerin kurulması ve işler hale getirilmesi sektör açısından önem arz etmektedir.
- **Uzaktan Kimlik Tespiti ve Basitleştirilmiş Tedbirlerin Kullanılmayacak Olması:** Bilindiği üzere ödeme ve E-para kuruluşlarının en büyük avantajlarından bir tanesi MASAK 5 nolu Tebliğ'inde sektöre tanınan basitleştirilmiş kimlik tespiti süreci idi. Buna göre sektörün büyük bir bölümü kolayca ve büyük maliyetleri olan süreçlere girmeden sürekli iş ilişkisinde olduğu taraflarla sözleşme ilişkisi öncesinde rahatça kimlik tespiti yapabiliyordu. Bilhassa Kanun'un 12. Maddesinin 1. Fıkrasının a-b bentleri kapsamında hizmet veren ödeme kuruluşları için bu hususlar son derece önemliydi. Fakat Yeni Tebliğ'in 22. maddesinin 2. fıkrasında getirilen şu madde sektör adına önemli bir kayıp olarak karşımıza çıkmaktadır; “Anonim ön ödemeli araçlar ve T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu tarafından belirlenen sınırlar dahilinde kimlik tespiti yapılması zorunlu olmayan **ve sürekli iş ilişkisi kapsamına girmeyen** tek seferlik ödeme işlemleri için gerekli bilgi, sözleşme, dekont ve benzeri belgelere ilişkin süreçlerin işletilmesi esnasında uzaktan

iletişim aracı kullanılması halinde birinci fıkraya hükümlerinin uygulanması zorunlu değildir.”

Yukarıda verdiğimiz maddeden anlaşılabilir; sürekli iş ilişkisi içinde olunacak bir müşteri ile kimlik tespiti yapabilmek için MASAK 5 nolu Tebliğ kapsamında basitleştirilmiş tedbirlerin kullanılma ihtimali kalmamakta, Yeni Tebliğ’de öngörülen ve teknik açıdan maliyetli ve kullanımı zor bir kimlik tespiti sürecine girilmesi gerekmektedir. Anılan maddenin daha evvel TÖDEB üzerinden de TCMB’ye iletilerek bu risk açıkça belirtilmesine rağmen herhangi bir değişiklik yapılmadan Yeni Tebliğ’de muhafaza edilmiş olması nedeniyle TCMB’nin bu konudaki görüşünün net olduğu, yoruma açık herhangi bir durumun olmadığını söyleyebiliriz. Ama süreç henüz yeni olduğundan ilerleyen dönemlerde bu husus hakkında da görüş değişikliği olması ihtimalini de göz ardı etmemek gereklidir.

4. Sonuç

Yukarıda da açıkladığımız üzere Yeni Yönetmelik ve Yeni Tebliğ sektöre son derece köklü değişiklikler getirmekte, avantajlı düzenlemeler olmasına karşın kuruluşları zorlayacak nitelikte hususların da fazla olduğu göze çarpmaktadır. Bilhassa halihazırda faaliyet izni başvurusu yapmış olanlar ile Yeni Yönetmelik sonrasında yapacak olan şirketleri hem operasyonel hem de mali açıdan Eski Yönetmelik’e kıyasla son derece zor bir dönemin beklediğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Hali hazırda faaliyet izni bulunan kuruluşlar açısından 1 yıllık geçiş sürecinin öngörülmesi adaptasyon için yeterli gözükmekle birlikte bu kuruluşların da vakit geçirmeden uyum sürecini başlatması gereklidir. Zira çerçeve sözleşmeden, kimlik tespitine, risk süreçlerinden iç kontrole kadar çok sayıda noktada ciddi anlamda değişiklikler yapılması zaruridir.

Bu hususlarda ihtiyaç duyacağınız bir konuda detaylı bilgilendirme için tarafımızla iletişime geçmenizi rica ederiz.

B+B Hukuk Bürosu
Av. Gökhan Uğur BAĞCI LL.M.